

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ІМ. О.О. МАРЗЄЄВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

Ухвалено
рішенням вченої ради №2 від 29.02.2024

Введено в дію
Наказом директора
№ 19/20 від 02го 04 2024р.

Положення

**про організацію інклюзивного навчання
здобувачів третього рівня вищої освіти
з особливими освітніми потребами
в ДУ «Інститут громадського здоров'я
ім. О.М. Марзєєва НАМНУ»**

Київ – 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання (далі — Положення) регламентує організацію навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, а також формування в ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМНУ» (далі — Установа, ДУ «ІГЗ НАМНУ») інтегрованого освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів у освітній процес для здобуття ними вищої освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 635, Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 №366), Плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.04.2023 №372) та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері освіти соціального захисту та соціальної реабілітації здобувачів з особливими потребами.

1.3. ДУ «ІГЗ НАМНУ» надає освітні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами вищої освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами (за наявності).

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

1.4.1. Здобувач освіти з особливими освітніми потребами – особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в закладі освіти та потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту (пункт 20 частини першої статті 1 Закону України "Про освіту").

1.4.2. Інклюзія - процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів вищої освіти у навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального

залучення здобувачів вищої освіти з особливими потребами до освітнього процесу в ДУ «ІГЗ НАМНУ» або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти усіх нозологій, відповідно до їх освітніх потреб.

1.4.3. Інклюзивне навчання - система освітніх послуг, яка створює та надає усі необхідні умови для здобуття якісної вищої освіти особам з особливими освітніми потребами, реалізуючи їх право на вищу освіту (Закон України «Про вищу освіту», абзац сьомий статті 4).

1.4.4. Здобувач вищої освіти з особливими освітніми потребами (далі - Здобувач) - особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в закладах вищої освіти і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на вищу освіту.

1.4.5. Інклюзивне освітнє середовище - сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, для ефективної професійної діяльності працівників закладу вищої освіти, для надання якісних освітніх та інших послуг особам незалежно від їхньої приналежності до закладу освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.4.6. Інклюзивна група - академічна група, сформована з числа Здобувачів.

1.4.7. Змішана група - академічна група, у якій Здобувачі з особливими освітніми потребами навчаються з іншими здобувачами вищої освіти.

1.4.8. Супровід - система заходів, що мають забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізація проблем у навчанні для Здобувачів. Супровід охоплює процеси підготовки до вступу, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в ДУ «ІГЗ НАМНУ», а також передбачає підтримку зв'язків із випускниками та моніторинг їхнього працевлаштування. Забезпечення супроводу Здобувачів дозволяє їм діяти на рівних з іншими здобувачами вищої освіти, але без надання переваг.

1.4.9. Базові принципи створення інклюзивного освітнього середовища ДУ «ІГЗ НАМНУ»:

- повага до гідності людини, її особистої самостійності, зокрема свободи робити власний вибір, і незалежності;
- рівність можливостей;
- гендерна рівність;
- формування толерантності та взаєморозуміння в освітньому середовищі, відсутність дискримінації;

- відкритість та гнучкість освіти, здатність швидко реагувати на зміни та виклики, повне й ефективне залучення до освітнього процесу;
- повага до особливостей осіб з особливими освітніми потребами та/чи інвалідністю і прийняття їх як компонента людської різноманітності й частини людства;
- забезпечення архітектурної, інформаційної, освітньої та соціальної доступності освітнього середовища;
- повага до здібностей осіб з особливими освітніми потребами та/чи інвалідністю і забезпечення їх права зберігати свою індивідуальність;
- інноваційність, аналіз, пошук та впровадження кращих підходів в інклюзивній практиці;
- дотримання стандартів якості освітніх послуг та методичного забезпечення;
- узгодженість та скоординованість дій підрозділів та учасників освітнього процесу;
- безперервність та наступність інклюзивної освіти на всіх рівнях освіти;
- індивідуалізація навчання та гармонійний розвиток особистості;
- залучення до суспільного життя, соціалізація, підготовка до професійної діяльності.

1.5. Уповноважена особа ДУ «ІГЗ НАМНУ» забезпечує створення у закладі вищої освіти інклюзивного освітнього середовища та призначається наказом директора Установи.

1.6. Утворення інклюзивної групи в закладі вищої освіти та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу директора ДУ «ІГЗ НАМНУ».

1.7. ДУ «ІГЗ НАМНУ» надає освітні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел фінансування

2. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ДУ «ІГЗ НАМНУ»

2.1. Формування умов для здобуття Здобувачами якісної освіти в ДУ «ІГЗ НАМНУ» реалізується через:

- розвиток матеріально-технічної бази ДУ «ІГЗ НАМНУ» з урахуванням потреб Здобувачів;
- забезпечення Здобувачів належним супроводом на всіх етапах взаємодії з ДУ «ІГЗ

НАМНУ»;

- організацію освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій;
- формування у спільноти ДУ «ІГЗ НАМНУ» недискримінаційного ставлення до Здобувачів.

2.2. Матеріально-технічна база ДУ «ІГЗ НАМНУ»

2.2.1. Для комфортного навчання в ДУ «ІГЗ НАМНУ» Здобувачі мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки, тощо.

2.2.2. Для забезпечення освітнього процесу Здобувачів може використовуватись платформа дистанційного навчання установи, що містить комплект навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітніх програм.

2.2.3. Навчальні аудиторії ДУ «ІГЗ НАМНУ» обладнуються (за потреби) спеціальними технічними засобами, зокрема системами підсилення звуку (індукційними петлями, радіомікрофонами тощо).

2.2.4. Для Здобувачів із проблемами пересування (з вадами опорно-рухового апарату, зору, ДЦП та ін.) в Установі споруджено пандуси. Освітній процес організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом. Архітектурна безбар'єрність зовнішнього і внутрішнього простору ДУ «ІГЗ НАМНУ» поступово забезпечується з урахуванням фінансових можливостей Установи та технічних можливостей його архітектурної адаптації і передбачає, зокрема, усунення порогів, встановлення спеціальних поручнів уздовж сходинок, забезпечення належної ширини дверей, проходів між робочими столами, створення належних санітарних умов та обладнання санітарних вузлів.

2.2.5. У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень ДУ «ІГЗ НАМНУ» для потреб Здобувачів, здійснюється їх розумне пристосування.

2.2.6. Для організації самостійної роботи Здобувачів Науково-технічною бібліотекою Установи їм надається доступ до електронних версій навчально-методичних матеріалів.

2.3. Організація супроводу здобувачів

2.3.1. Супровід Здобувачів в ДУ «ІГЗ НАМНУ» реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися за допомогою інших осіб. При цьому

враховуються психофізичні особливості Здобувачів, їх потреби у компенсації сенсорних вад, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють їх інтеграцію в середовище ДУ «ІГЗ НАМНУ» та ін.

2.3.2. Супровід Здобувачів (за потреби) здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, медико-реабілітаційний, соціальний та професійна адаптація. Усі перелічені складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну. Супровід розпочинається з моменту звернення Здобувачів до ДУ «ІГЗ НАМНУ».

- Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження Здобувачів і забезпечувати їм доступ до якісної вищої освіти. Технічний супровід здійснюється науковими підрозділами Установи, на освітніх програмах яких навчаються Здобувачі, за консультативної підтримки Ради молодих вчених, волонтерами з числа академічної спільноти ДУ «ІГЗ НАМНУ» тощо.

- Педагогічний супровід полягає у оптимізації викладання навчального матеріалу Здобувачам у максимально сприйнятливій для них формі, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається супровід Здобувачів з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів.

Такий вид супроводу здійснюють наукові підрозділи, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів. Для Здобувачів із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться в альтернативний формат, зручний для сприйняття. Це означає застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для Здобувачів методів і способів спілкування, із залученням відповідних фахівців і науково-педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах (збільшений шрифт, електронний формат, аудіоформат та інші).

2.3.3. Психологічний супровід полягає у з'ясуванні психологічних особливостей Здобувачів, зміцненні та збереженні їхнього психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до інтегрованого освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку, та передбачає:

- надання психологічної допомоги Здобувачам під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу в ДУ «ІГЗ НАМНУ»;

- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів вищої освіти, викладачів, наукових працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;

2.3.4. Соціальний супровід полягає у заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації Здобувачів, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією цього блоку є подолання соціальної ізоляції Здобувачів, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється викладачами, Радою молодих вчених та залученими фахівцями, і передбачає:

- інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до Здобувачів у освітньому просторі ДУ «ІГЗ НАМНУ»;
- консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу.

2.3.5. Медико-реабілітаційний супровід полягає у комплексі заходів, спрямованих на підтримку, збереження та відновлення фізичного здоров'я Здобувачів. Його складовими є невідкладна медична допомога, консультативно-профілактична та реабілітаційно-відновлювальна підтримка. Медико-реабілітаційний супровід здійснюється фахівцями з фізичної реабілітації у рамках взаємодії ДУ «ІГЗ НАМНУ» з відповідними медичними закладами в рамках договорів, що будуть додатково укладатися за наявності в Установі учасників освітнього процесу з особливими потребами .

2.3.6. Професійна адаптація полягає у забезпеченні Здобувачів додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє активне залучення до виконання наукової тематики Установи, роботи Ради молодих вчених, консультування відділом, що займається науково-координаційною діяльністю. Цей супровід за координації гаранта та директора Установи здійснюються науковим керівником дисертаційного дослідження та відділом з науково-координаційної діяльності. До надання допомоги з працевлаштуванням додатково залучаються також представники потенційних роботодавців.